

Täysistunto

Torstai 12.11.2020 klo 16.00—20.03

2.3. Suullinen kysymys nuorisorikollisuudesta (Päivi Räsänen kd)

Suullinen kysymys SKT 151/2020 vp

Suullinen kyselytunti

Puhemies Anu Vehviläinen: Edustaja Räsänen.

Keskustelu

16.12 Päivi Räsänen kd: Arvoisa puhemies! Nuorten rikoksentekijöiden joukossa on huolestuttavan paljon mukana alle 15-vuotiaita, jotka eivät ole rikosoikeudellisessa vastuussa, ja tätä rajaa jopa käytetään hyväksi niin, että vanhemmat nuoret saattavat houkutella näitä syyntakeettomiksi luettavia nuoria tekijöiksi. Esimerkiksi tässä Vallilan tapauksessa oli yksi 14-vuotias henkirikokseen osallistuja, ja poliisi kertoi, että häntä voitiin pitää maksimissaan 24 tuntia kuulusteltavana. Poliisi on myös antanut tällaisen kysymyksen, että voisi olla lainsäädännön pohdinnan paikka, pitäisikö tällaisissa vakavissa rikoksissa olla kovempia keinoja, joilla voitaisiin alaikäisiä jopa eristää ja totaalisesti katkaista se kierre. On tietysti myös lastensuojelun asia, millä tavalla voitaisiin kehittää niitä keinoja, joilla [Puhemies koputtaa] myös nämä alle 15-vuotiaat vakaviin rikoksiin syyllistyneet voitaisiin pitää turvassa.

16.13 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Keskustellaan erittäin vakavasta ja tärkeästä aiheesta, ja on hyvä pitää mielessä, että silloin, kun lapsi ja nuori rupeaa tekemään rikoksia, ollaan myös epäonnistuttu tässä ennaltaehkäisevässä työssä. Se on se kysymys, mistä meidän todella pitäisi keskustella — miksi tämä tapahtuu, mitä on tapahtunut tämän lapsen ja nuoren elämässä ennen kuin hän on ryhtynyt näihin rikoksiin — ja sitten se pitää katkaista. Haluan tässä vaiheessa sanoa myös sen, että meillä on oikeusministeriössä nyt käynnissä hallitusohjelman mukainen rikoksen ennaltaehkäisyhanke, jolla pyritään juuri siihen, että kokonaisvaltaisesti ja moniammatillisesti tuetaan sellaista nuorten toimintamallia, jossa yksilö voidaan nostaa tästä vaikeasta tilanteesta ylös. Näitä pilotointipaikkoja on nyt tällä hetkellä Oulussa, [Puhemies koputtaa] Rovaniemellä ja Vantaalla. Lapsen oikeuksien sopimus on [Puhemies koputtaa] asia, joka meidän pitää kaikessa lainsäädännössä koko ajan myös ottaa huomioon, ja sen takia alle 15-vuotiaita [Puhemies koputtaa] ei rangaista.

Puhemies Anu Vehviläinen: Muistutan jälleen minuutin mittaisista puheenvuoroista.

16.15 Päivi Räsänen kd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Poliisin mukaan näissä nuorten rikoksissa on myös se ilmiö, että ne ovat hyvin vahvasti kytkeytyneitä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2020 vp

huumekauppaan ja huumeidenkäyttöön, ja nämä Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen uusimmat jätevesitutkimuksetkin kertovat siitä, että huumeidenkäytön kasvu jatkuu. Esimerkiksi amfetamiinia käytetään nyt enemmän kuin koskaan aiemmin. Tässä huumeiden torjunnassa nimenomaan nuorten kohdalla on myös hyvin pitkälti kysymys asenteista, ja ajatelen, että tässä ei auta se, jos valtioneuvoston taholta nousee sellaisia viestejä, joissa jopa haluttaisiin laillistaa huumeiden hallussapito.

Kysynkin, millä tavalla te, arvoisa hallitus, aiotte nyt tähän vakavaan huumeongelmaan tarttua, koska se on myös tehokasta nuorisorikollisuuden ehkäisyä.

16.16 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskoisin, että tässä salissa suurin osa ihmisistä suhtautuu huumeisiin sillä tavalla, että me olemme kaikki hoitomyönteisiä. Me haluamme, että ihmiset pääsevät hoitoon, jos ihmiset käyttävät päihkeitä. Eikö näin? Usein päihkeiden käyttöön liittyvät myös vahvasti mielenterveysongelmat. Sen takia täytyisi olla mahdollisimman paljon ja laajalti yhteiskunnassa matalan kynnyksen mielenterveys- ja päihdepalveluita tarjolla. Tähän hallitus tulee panostamaan.

Mitä tehdään sitten isosti rehottavalle isolle huumekaupalle? Mielenkiintoisesti tänä korona-aikana, kun ihmiset eivät ole liikkuneet rajojen yli, rahdin mukana on tullut entistä enemmän huumeita tähän maahan. Tässä pitää tehostaa poliisin, Tullin ja Rajan yhteistyötä. Tästä käymme keskusteluja, kuinka entistä paremmin näiden viranomaisten yhteistyötä tiivistämällä ja resursseja parantamalla voisimme saada kiinni niitä isoja tekijöitä, jotka levittävät huumeita. Tämä yhdistelmä on se, jolla pääsemme tähän ilmiöön puuttumaan.

16.17 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Todellakin, tämä nuorten jengiytyminen ja väkivalta on äärettömän vakava ilmiö, johon pitää puuttua. Ihmiset ovat huolissaan, heitä pelottaa Ruotsin esimerkki. Nyt jos määrätietoisesti puututaan, niin me voimme estää tämän tilanteen pahentumisen.

Mutta mitä sitten pitäisi tehdä? Se, mitä pitäisi tehdä, on se, että pitää asettaa rajoja, selkeitä rajoja, ja auttaa. Se, että lisätään poliisille resursseja, on erinomainen alku, mutta pitää olla työvälineitä, työvälineitä sekä rajojen asettamiseen että auttamiseen. Kokoomuksesta on esitetty niin sanotun arestin käyttöönottoa, eli ne alaikäiset nuoret, jotka ovat rikoskierteessä, voitaisiin ottaa arestin kaltaiseen huostaan, jossa heidät autettaisiin irti kierteestä, jolloin heille voitaisiin osoittaa henkilökohtaisesti apua siinä tilanteessa, missä he ovat, ja saada pysähtymään tämä rikollinen tie. [Puhemies koputtaa] Miltä tämä kuulostaa, hallitus?

16.18 Oikeusministeri Anna-Maja Henriksson (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On erittäin hyvä, että tästä asiasta keskustellaan ja esitellään erilaisia vaihtoehtoja toimenpiteiksi.

Haluaisin nostaa esille lastensuojelun merkityksen ja sen, että me saisimme vielä paremmin toimivan lastensuojelun.

Se, että lähdetäisiin tätä ongelmaa ratkaisemaan tavallaan tämän arestin kautta, saattaa kuulostaa hyvältä, mutta en ole vakuuttunut siitä, että se olisi myöskään Yhdistyneitten kansakuntien lasten oikeuksien sopimuksen mukainen toimenpide. Se on asia, mihin pitäisi paneutua. Tämä asia ei ole ollut nyt hallituksen keskustelussa esillä.

Sen sijaan meillä on ollut keskustelussa se, että tähän jengiytymiseen ja väkivaltaan suhtaudutaan erittäin, erittäin vakavasti ja tähän halutaan puuttua. Tähän tarvitaan monia toi-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 144/2020 vp

menpiteitä ja tähän tarvitaan niin sosiaalityöntekijät kuin koulumaailma mukaan. [Puhemies koputtaa] Tähän tarvitaan parempaa yhteistyötä viranomaisten kanssa ja tarvitaan myös yksilön opastusta ja ohjausta, [Puhemies koputtaa] juuri sitä rakkautta ja rajoja.

16.19 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tähän ilmiöön pitää suhtautua todella vakavasti. Me emme halua, että Suomessa on jengejä, että nuoret turvautuvat väkivallantekoihin, että on olemassa yhteiskunnassa ilmiöitä, että joudutaan kokemaan turvattomuutta ja osa kokee, että katu ei ole turvallinen paikka meille kaikille. Ja meidän pitää kysyä, mikä aiheuttaa osattomuutta ja turtumista sillä tavalla, että se voi johtaa jopa järkyttäviin väkivallantekoihin, joita me olemme nyt nähneet ja joista me olemme lukeeet.

Nuoret tarvitsevat turvallisen kodin. He tarvitsevat koulutusta ja mahdollisuuksia, ja he tarvitsevat tervettä tekemistä, esimerkiksi harrastuksia ja niiden mukanaan tuomia ystävyyssuhteita — siis tervettä tekemistä, joka on pois epäterveestä tekemisestä. Nuoret ja perheet tarvitsevat myös apua silloin, kun apua tarvitaan, ja sitä apua tarjotaan ajoissa niin, että ongelmat eivät kärjisty. [Puhemies koputtaa] Meidän pitää myös kitkeä huumeidenkäyttöä, [Puhemies koputtaa] meidän pitää saada apua mielenterveyden ongelmiin, jotka ovat kasvaneet yhteiskunnassa jo pitkän aikaa. [Ben Zyskowitz: Missä viipyy terapiatakuu?]

Kysymyksen käsittely päättyi.